

Innspill til arbeidet med stortingsmeldingen om det norske forskningssystemet

Fylkesutvalget 2019-2023 har behandlet saken i møte 23.08.2023 sak 171/23.

Fylkesutvalget sitt vedtak;

Trøndelag fylkeskommune har et nært samarbeid med Forskningsrådet om mobilisering og kvalifisering av søkere til nasjonale og internasjonale program. I dette arbeidet er det viktig at Forskningsrådet ivaretar og styrker følgende punkter;

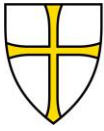
1. Opprettholder sin regionale tilstedeværelse med en regionalansvarlig i hvert fylke for å koordinere og tilgjengeliggjøre forskning i hele landet.
2. Styrke ressursbruken knyttet til regionale forskningsfond for å sikre økt bruk av ordningen.
3. Prioriterer flere utlysninger og raskere søknadsbehandling av innovasjonsprosjekter for bærekraftig omstilling og økt innovasjonskraft i privat og offentlig sektor.
4. Støtter fagmiljøer i nærheten av der behovene finnes for relevant kunnskaps- og kompetansebygging i og for regionene.
5. Bidrar til at flere regionale aktører posisjonerer seg for EUs programmer gjennom regionalt samspill og mobilisering.

Vedlagt finner dere saksframlegget som vedtaket bygger på.

Vi takker for innspillmuligheten og bidrar gjerne i det videre arbeidet med meldingen.

Med vennlig hilsen

Linda M Bye
Seniorrådgiver
Seksjon Næring

Arkivsak-dok.	202320641-2
Saksbehandler	Linda M Bye

Saksgang	Møtedato	Utvalgssaksnr
Fylkesutvalget 2019-2023	23.08.2023	171/23

Innspill til arbeidet med stortingsmeldingen om det norske forskningssystemet

Bakgrunn:

Det er et stort behov for å øke takten i forskningen for å løse de store samfunnsutfordringene som Norge og Verden står overfor. I Norge har vi et godt utviklet forskningssystem, men på grunn av raske endringer og strammere budsjetter er det avgjørende å finne nye måter å organisere arbeidet på.

12. juni inviterte Kunnskapsministeren den forskningsutførende sektoren og andre sektorer til å mene noe om Forskningsrådets rolle og funksjon i den nye stortingsmeldingen om det norske forskningssystemet. I særlig grad ber Kunnskapsdepartementet om innspill på følgende spørsmål:

- Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?
- Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar og forbedrer framover?
- Hvordan kan Forskningsrådet best bidra til et forskningssystem som gir grunnlag for økt fart i omstillingsarbeidet i Norge, både i næringslivet og i samfunnet for øvrig?
- På hvilke områder bør vi ha nasjonale satsninger og når kan vi lene oss mer på EU?

Frist for å levere innspill er 1. september 2023.

Faktiske opplysninger:

Dette er første innspillsrunde i arbeidet med en helhetlig gjennomgang av forskningssystemet, og hvordan Norge best kan innrette virkemiddelapparatet og forskningspolitikken framover. Det legges opp til en ny innspillsrunde vinteren 2023-24, som igjen vil danne grunnlag for regionale innspillsmøter våren 2024.

I dette høringssvaret legges det vekt på å løfte fram perspektiver som har særlig betydning for fylkeskommunenes arbeid med å skape mer forsknings- og innovasjonsaktivitet i Trøndelag. Det eksisterer et stort behov for omstilling og nyskaping i privat og offentlig sektor, og trøndersk næringsliv har som mål å være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt.

Fylkesutvalget har tidligere gitt uttalelser i andre hørings- og innspillssaker som

berører forskningspolitikken i bredt, og disse er brukt som underlag i saken, blant annet innspill til; Meld St 5 Langtidsplan for forskning og utvikling 2022-23, Rapport fra ekspertutvalget om finansiering av statlige universitet og høyskoler (2020) og NOU 2020:15 (Distriktsnæringsutvalget).

Drøftinger:

Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?

Ved siden av å være et nasjonalt utøvende forskningsstrategisk organ med ansvar for å dekke samfunnets behov for forskning, er Forskningsrådet en helt sentral aktør og støttespiller for det regionale nivået. Forskningsrådet bidrar med både kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling, og innehar en viktig rolle som støttespiller og tilrettelegger for fylkeskommunene.

De utarbeider fylkesvise kunnskapsgrunnlag basert på offentlig statistikk som benyttes i utarbeidelsen av regionale planer og strategier. Forskningsrådet administrerer også flere kunnskaps- og dialogarenaer som sikrer kompetanseheving og erfaringsdeling på tvers av regioner, og leverer viktige støttetjenester til fylkeskommunens forvaltning av FORREGION programmet og utlysninger i regi av Regionale forskningsfond (RFF).

Forskningsrådets regionansvarlige er observatør i RFF-styret, deltar i strategiske prosesser og regionale partnerskap, og samarbeider tett med fylkeskommunen om mobilisering til forskningsbasert innovasjon. Dette foregår gjennom felles prosjektverksteder og nettverksmøter, og gjerne i samarbeid med andre virkemiddelaktører som Innovasjon Norge, KS og Statsforvalteren.

For at Trøndelag skal nå målene i Verdiskapingsstrategien om økt bærekraftig verdiskaping og internasjonal konkurransevne er det viktig å koordinere FoUI aktiviteten i fylket og samhandle med øvrige virkemiddelaktører regionalt og nasjonalt.

Gjennom et bredt spekter av regionale og nasjonale virkemidler mobiliseres aktørene oppover i forskningstrappa og får tilgang på kompetanse, samarbeidspartnere og markeder. Prosjekter med et internasjonalt potensial får også hjelp fra regionens EU rådgivere til å finne aktuelle utlysninger og posisjonere seg for internasjonale forskningsprogram. Flere EU-rådgiverne er ansatt i regionens næringsklynger, og som del av EU satsingen er det opprettet flere ressursgrupper med deltakere fra blant andre NTNU, SINTEF, TrønderEnergi, Simens og Trondheim kommune.

Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar og forbedrer – og hvordan få fart på omstillingsarbeidet?

OPPRETTHOLDER SIN REGIONALE TILSTEDEVÆRELSE MED EN REGIONALANSVARLIG I HVERT FYLKE

Forskningsrådets regionalansvarlige har blitt mer presset på ressurser og må dekke større områder og flere oppgaver etter kuttene i Forskningsrådet, og noen driver nå mobiliseringsarbeid i flere fylker samtidig. I dag dekker forskningsrådets regionalansvarlige i Trøndelag og i Nordland de tre nordligste fylkene. Det gir mindre tid til å følge opp regionale partnerskap og søkere i Trøndelag – og til å drive mobiliseringsarbeid.

I tida som kommer er det avgjørende at Forskningsrådet prioriterer opp den regionale tilstedeværelsen og at de stiller med minst en regionalansvarlig i hvert fylke, som har nødvendig oversikt over regionale prioriteringer og behov og kan fange opp regionale initiativ. Videre er det viktig at Forskningsrådet er til stede i kommuner og bedrifter regionalt, og på denne måten bidrar til å bygge ned barrierer mot bruk av forskning og utvikling.

For å løse de store samfunnsutfordringene knyttet til klima, energi, sosial ulikhet og demografisk utvikling vil det være behov for tettere privat-offentlig samarbeid. Forskningsrådet har god oversikt over pågående prosjekter innenfor en rekke sentrale områder. Med sin nasjonale rolle vil det være mulig for Forskningsrådet å peke på sentrale utfordringer og lage utlysninger som bidrar til mer samarbeid på tvers av fag, bransjer og sektorer. Forskningsrådet må ta en sentral rolle i dette arbeidet framover, i tett samarbeid med fylkeskommunen og andre regionale aktører.

PRIORITERER FLERE UTLYSNINGER AV INNOVASJONSPROSJEKTER OG RASKERE SAKSBEHANDLINGSTID

For at trønderske virksomheter skal lykkes med FoU-arbeidet må det finnes gode muligheter for å få videreført regionale forsknings- og utviklingsprosjekt i nasjonale program. Høy avslagsprosent og lang behandlingstid er et problem i dagens system og bidrar ikke til å løse omstillingsbehovet hos virksomhetene. Forskningsrådet bør derfor prioritere flere utlysninger av innovasjonsprosjekter og korte ned på saksbehandlingstida. Særlig viktig er det at næringslivet får fortgang i sine omstillingsprosjekter for å kunne bidra til å løse utfordringer i privat og offentlig sektor.

I dag tar det gjerne 6-7 måneder å få behandlet en søknad i Forskningsrådet, og det er avgjørende at aktørene får raskt svar på sine søknader slik at de raskere kan bidra med nye bærekraftige løsninger og økt omstillingstakt. Det er også viktig at Forskningsrådet gis mulighet til å igangsette flere gode innovasjonsprosjekter, og utvikler gode og effektive støttesystemer for brukerne.

STØTTER FAGMILJØER I NÆRHETEN AV DER BEHOVENE FINNES FOR RELEVANT KUNNSKAPS- OG KOMPETANSEBYGGING I OG FOR REGIONENE

Forskningsystemet må være innrettet på en måte som gir forskningen gode vilkår både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det innebærer å bygge opp

sterke fagmiljøer regionalt, og gi dem gode arbeidsvilkår slik at de kan tilby kunnskap og kompetanse i og for regionene.

Fylkeskommunen mener det er avgjørende at Forskningsrådet lyser ut mer midler til kompetanse- og samarbeidsprosjekter for nærings- og samfunnsliv der miljøene kan jobbe sammen og lære av hverandre. Det vil bety at viktige næringer og bransjer står bedre rustet til å møte omstillinger, og at de blir konkurransedyktige både nasjonalt og globalt. I siste runde mottok Forskningsrådet 72 søknader om kompetanse- og samarbeidsprosjekt for næringslivet, 27 prosjekter ble tildelt støtte.

BIDRAR TIL AT FLERE REGIONALE AKTØRER POSISJONERER SEG FOR EU SINE PROGRAMMER GJENNOM REGIONALT SAMSPILL OG MOBILISERING

For at bedrifter og kommuner rundt omkring i landet skal forske og innovere kreves et forsknings- og innovasjonssystem som trekker i samme retning og som mobiliserer til mer aktivitet og kompetanse der behovene finnes. Regionale forskningsfond (RFF) er et regionalt virkemiddel i den nasjonale forsknings- og utviklingspolitikken, og spiller en viktig rolle i å få enda flere virksomheter over hele landet til å ta forskning i bruk.

RFF har fått store kutt i statsbudsjettet de siste årene og usikkerhet knyttet til videreføring av ordningen kan bety at viktige initiativ ikke blir igangsatt eller stopper opp som følge av at de neste stegene i forskningstrappa (Forskningsrådet/EU) blir for krevende å ta for virksomhetene. Det er derfor viktig å tilpasse virkemidlene etter virksomhetenes og prosjektets modenhet, og sørge for at det finnes et bredt spekter av kvalifiserende og mobiliserende virkemidler for FoUI for bedrifter og kommuner som har behov for kunnskap og forskningskompetanse.

På hvilke områder bør vi ha nasjonale satsninger og når kan vi lene oss mer på EU?

Dersom vi skal nå målet om økt bærekraftig verdiskaping og utvikling, og utløse en større andel av midlene fra EU, er det helt avgjørende at det finnes kraftfulle regionale forskningsvirkemidler for næringsliv og offentlig sektor som gir mulighet for å komme i posisjon til midler nasjonalt og internasjonalt. De aller fleste virksomheter har ikke mulighet til å nå opp i denne konkurransen (hverken finansielt eller kompetansemessig) uten å ha gjennomført mindre forskningsprosjekter først.

Et annet moment som taler for at det må være stor bredde i FoU-virkemidlene handler om at EU ikke er målet for alle virksomheter. I kommunal sektor er behovet for omstilling og fornying viktigst, og i den sammenheng er det avgjørende at regionene har lavterskel virkemidler, slik som FORREGION og RFF, som gir kommuner muligheten til å bli kjent med og benytte forskning i sitt omstillings- og utviklingsarbeid. Gjennom det regionale partnerskapet for forskning og innovasjon i offentlig sektor har fylkeskommunen i samarbeid med KS, Statsforvalteren og Forskningsrådet løftet behovet for å mobilisere til mer

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

bruk av forskning og innovasjon i offentlig sektor.

Fylkeskommunen mener altså at det er et stort behov for koordinering og bredde i FoUI innsatsen framover, og ønsker å styrke samarbeidet med Forskningsrådet både sentralt og regionalt. Regionalt samspill ansees også å være avgjørende dersom Forskningsrådet skal nå det nasjonale oppdraget i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP) om å tilgjengeliggjøre forskning for hele landet.